

ÇİN'İN TEKSTİL VE KONFEKSİYON SEKTÖRLERİNE SAĞLADIĞI SÜBVANSİYONLARA YÖNELİK MEKSİKA'NIN DTÖ'YE YAPTIĞI ŞİKAYET BAŞVURUSU HAKKINDA BİLGİ NOTU

Meksika hükümeti, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) nezdinde, 15 Ekim tarihinde, Çin aleyhine şikayet başvurusunda bulunarak, bu ülke ile danışma süreci başlatılması talep etti.

Şikayetin gerekçesi:

Şikayetin gerekçesi olarak, Çin'in tekstil ve konfeksiyon sektörlerinde faaliyet gösteren üretici ve ihracatçılara doğrudan veya dolaylı olarak sağladığı sübvansiyonların DTÖ kurallarına aykırı şekilde Meksika'nın önemli bir ihracat pazarı olan ABD pazarında haksız rekabet yaratması gösterildi.

Başvuruda, bu sübvansiyonların, Çin'in DTÖ'ye katılım protokolü ve Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması'nda yer alan hükümlerle bağdaşmadığı ifade edildi. Ayrıca, DTÖ'nün ilgili anlaşması, üye ülkelerin ihracat pazarlarında karşılaştığı bu tür durumlarda şikayet başvurusunda bulunmasına imkan vermektedir.

Meksika, şikayet başvurusunda, Çin'in tekstil ve konfeksiyon sanayisine sağladığı söz konusu yasal olmayan sübvansiyonlar nedeniyle kendi çıkarlarının zarar gördüğünü, Meksikalı tekstil ve konfeksiyon ihracatçılarının, ABD gibi önemli bir ihracat pazarında, fiyat düşürme, fiyat baskısı ve kayıp satışlar vasıtasıyla rekabet avantajlarını yitirdiklerini vurgulamaktadır.

Meksika hükümeti tarafından sağlanan bilgilere göre Çin'in 2001 yılında DTÖ'ye katılmasından itibaren geçen sürede, tekstil ve konfeksiyon ihracatında yaşanan kayıp değeri 4 milyar ABD Dolarına ulaştı.

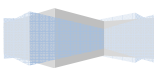
ABD basınında çıkan haberlerden, Amerikan tekstil ve konfeksiyon sanayiinin, Meksikalı üreticilere Çin aleyhine DTÖ nezdinde şikayet başvurusunda bulunmaları konusunda destek verdikleri ve Ulusal Tarım Odası ile Ulusal Konfeksiyon Sanayi Odası'nın Meksika hükümeti ile bu konuda koordinasyon halinde hareket ettiği anlaşılmaktadır.

Amerikalı tekstil ve konfeksiyon üreticileri, DTÖ kuralları gereği kendilerinin şikayet dilekçesi veremediklerini, ancak benzer üründe Meksika gibi Çin ile rekabet eden bir ülkenin yapacağı başvurudan olumlu sonuç alınabileceğini ifade etmektedir.

Sübvansiyonların niteliği:

Meksika hükümeti, mevcut bilgiler ışığında, bazılarının Çin menşeli ürün kullanımına koşuluna göre sağlandığını düşündüğü, Çin'in tekstil ve konfeksiyon üreticileri ve ihracatçılarına sağladığı sübvansiyonlara örnek olarak aşağıdaki sübvansiyonları göstermektedir:

1. “Yabancı Yatırım Şirketleri”, “Yüksek ve Yeni Teknoloji Şirketleri” gibi belirli firmalara, özel ekonomik bölgeler gibi seçilmiş coğrafik alanlara kurulmuş firmalara ve pamuk dahil olmak üzere bazı tarım ürünlerini üreten firmalara yönelik gelir vergisi istisnaları, kesintileri ve geri ödemeleri.
2. Belirli firmaların cihaz alımlarında ithalat vergisi ve katma değer vergisi istisnası, kesintileri ve geri ödemeleri.
3. Belirli firmalara yönelik eyalet vergileri istisnası
4. Devlet bankaları tarafından sanayi politikası belgelerinde belirtilen belirli sanayilere ve firmalara sağlanan düşük maliyetli, uzun dönemli geri ödeme imkanı sunan krediler ve borç affı. Meksika hükümeti, bu sübvansiyonun tekstil ve konfeksiyon üreticilerini, ayrıca pamuk ve sentetik elyaf üreticilerini de kapsadığını düşünmektedir. Çin, sanayi politikası belgelerinde, bankaların, ayrıcalıklı yaklaşım benimseyeceği firmaların özellikleri sıralanmaktadır. Bu firmalara yönelik, ayrıca, yerel hükümetlere, garanti belgesi ve faizsiz kredi imkanı sağlanması çağrısı yapılmaktadır.
5. Belirli bölgelerde faaliyet gösteren firmalara yönelik arazi kullanımında tercihli fiyat belirlenmesi ve ilgili ücretlerin geri ödenmesi
6. Belirli bölgelerde faaliyet gösteren firmalara piyasa fiyatından düşük elektrik ücretleri sağlanması
7. Sübvansiyon sağlanan ürünün üretiminde kullanılan pamuğun üretime, satışına, nakliyesine, işlenmesine, ithal edilmesine, ihraç edilmesine ve kullanılmasına yönelik destek verilmesi. Bu destekler, pamuk üreticisine ve dağıtıcısına, vergi istisnaları, nakit ödeme, devlet bankasından kredi olanakları, tarife kotası ve diğer şekillerde sağlanmaktadır. Tekstil ve konfeksiyon üreticileri, bu sübvansiyondan, desteklenen pamuğu kullanarak doğrudan ve piyasada pamuk fiyatlarının gerilemesi ile dolaylı olarak faydalanmaktadır. Ayrıca, bu sübvansiyonun kullanımı ihracat performansına veya ithal ürün yerine yerli ürünün ikame edilmesine dayandığı anlaşılmaktadır.
8. Sübvansiyon sağlanan ürünün üretiminde kullanılan iplik ve kumaşı elde ederken kullanılacak kimyasal elyafların üretimi, satışı ve kullanımına yönelik çeşitli önlemler. Çin, petrokimyasal sanayi kollarının kontrol edilmesini sanayi politikası olarak benimsemektedir. Sağlanan sübvansiyonlar sayesinde devlet firmaları, piyasa fiyatının altında kimyasal elyaf üretebilmekte ve piyasaya sunabilmektedir.
9. Çin hükümeti tarafından belirlenen ve teşvik edilen sanayilerde faaliyet gösteren firmalara doğrudan nakit ödeme yapılması. Bu firmaların, devlet firması olması, tekstil ve konfeksiyon sanayisinde faaliyet göstermesi, hükümet tarafından “anahtar ürün” olarak nitelendirilen ürünleri üretmesi ve teknolojiyi yükseltmesi, sanayi planlama belgelerinde tanımlanan alanlarda ar-ge çalışması yapması, “ünlü” veya “bilinen” kategorilerinde bir markaya sahip olması veya yabancı pazarlara ihracat yapması veya genişlemesi, sübvansiyonun sağlanması için gerekli koşullar olarak gösterilmektedir.

Şikayet başvurusunda belirtildiği üzere, DTÖ'nin ilgili anlaşmalarında yer alan kurallara aykırı şekilde, bu hibe ve sübvansiyonların bazıları ihracat performansına göre sağlanırken, bazıları da ithal ürüne karşılık yerli ürünün kullanılmasının teşvik edilmesi koşuluyla verilmektedir.

Başvuru ile başlayan süreç hakkında:

Meksika'nın şikayet dilekçesi vermesi ile başlayan 60 günlük yasal danışma sürecinde, Meksika'nın, Çin'den söz konusu sübvansiyonlar hakkında bilgi ve belge sunmasını talep etmesi bekleniyor. Çin'in ise Meksika hükümeti ile görüşerek Meksika'nın şikayete konu gerekçelerini ortadan kaldırmaya yönelik tatmin edici açıklama yapması gerekiyor.

60 günlük süre içerisinde yapılacak görüşmelerden sonuç alınamaması halinde Meksika hükümetinin DTÖ nezdinde panel başlatması ve Çin'in ilgili yasalarını değiştirmesini talep etmesi mümkün olabilecek.

Söz konusu danışma sürecine diğer DTÖ üyesi ülkeler, 10 gün içinde başvurmaları halinde şikayetçi olarak katılabilmektedirler. Bu katılımcılar, Meksika tarafından sunulan kanıtları ve Çin hükümetinin konuyla ilgili verdiği yanıtları yakından inceleyebilecekler ve talep etmeleri halinde tartışmalara katkıda bulunabileceklerdir. Ancak, belirtilen süre içerisinde herhangi bir üye ülkeden başvuru yapılmamıştır.

60 günlük danışma süreci sonunda başvuru yapılması halinde ise, üye ülkeler "üçüncü taraf katılımcıları" olabilmektedirler. Bu ülkeler, nihai metnin hazırlanmasında gözlemci statüsündedirler.

Meksika-ABD ticari ilişkiler:

Meksika'nın 2011 yılında yaklaşık 350 milyar ABD Doları değerinde gerçekleşen genel ihracatının 6,8 milyar ABD Dolarını tekstil ve konfeksiyon ürünleri oluşturmaktadır. Meksika tekstil ve konfeksiyon ürünleri ihracatının %86,4'ü ABD'ye yapılmaktadır. Ancak, ABD pazarında yaşanan yoğun rekabet nedeniyle bu pazarda Meksika'nın etkinliği yıllar itibariyle azalmaktadır.

ABD pazarında Asya ülkelerinin hakimiyeti, 2000'li yıllarla başlamış, 2005 yılında kotaların ve sayısal kısıtlamaların kaldırılmasıyla hız kazanmıştır. 2000 yılında ABD'nin en büyük tekstil ve konfeksiyon ürünleri tedarikçisi olan Meksika, yaşanan süreçte beşinci büyük tedarikçi konumuna gerilemiştir.

ABD'nin en büyük tekstil ve konfeksiyon ürünleri tedarikçisi olan Çin'in ABD pazarındaki payı ise sürekli bir yükseliş eğilimi içindedir. 2011 yılında Çin'den tekstil ve konfeksiyon ürünleri ithalatı 40 milyar ABD Doları değerine ulaşırken, 2005 yılında %25 olan Çin'in bu ülkedeki pazar payı, 2011 yılında %38'e ulaşmıştır.

Dolayısıyla, Meksika, Asyalı ülkelere ve özellikle Çin'den kaynaklanan rekabet nedeniyle ABD pazarında zorlanmakta ve bu pazardaki etkinliğini arttırmak için çaba harcamaktadır.

